

УДК 316.46:305:355.01

ЛІДЕРСТВО ТА ГЕНДЕР В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Оксана Чуб

старший викладач

начальник відділу сприяння працевлаштуванню «Перспектива»

Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана (Україна)

Лідерство в Україні є складною та багатогранною темою, а жіноче лідерство набуває особливої актуальності в умовах воєнного стану, оскільки жінки часто стикаються зі значними перешкодами в підтримці своєї кар'єри та політичної активності. Україна має багату історію, культуру та традиції, що впливає на стиль і методи лідерства в політиці та інших сферах життя.

На сьогодні, жінки становлять приблизно половину населення України, але їх представлення в політиці та управлінні бізнесом залишається досить низьким. Наприклад, у Верховній Раді України наразі представлено лише 21% жінок, що є одним із найнижчих показників у Європі [1].

Проте останніми роками відбувається певний прогрес у розвитку жіночого лідерства в Україні. Для прикладу, відбувається зростання кількості жінок на керівних посадах у державних інституціях та в бізнесі. Також жіночі громадські організації стають дедалі активнішими в захисті прав жінок та підтримці жіночої активності [2].

У всіх країнах світу існують гендерні розходження щодо рівності перед законом, рівності можливостей в отриманні винагороди за працю, рівності доступу до інформації, можливості висловити свою думку, заявити про свій інтерес, скористатися результатами людської праці за власним вибором тощо. Проте обсяг їх різний залежно від історичної ситуації минулого та сьогодення, соціально-економічного й культурного становища, ступеня розвитку демократії. Гендерна дискримінація охопила численні сфери суспільного життя.

У сучасних умовах забезпечення гендерної рівності стало політичним пріоритетним напрямом розвитку. Одним із ключових елементів цього є подолання й забезпечення гендерного вирівнювання в суспільному житті. Гендерним вирівнюванням називають вироблення суб'єктами політики системи науково обґрунтованих заходів і здійснення відповідних кроків і дій, спрямованих на усунення специфічних форм гендерної дискримінації та гендерних заборон у суспільстві, трудових колективах, на робочих місцях і в сім'ї для утвердження гендерної рівності щодо рівномірного розподілу

ресурсів. Гендерне вирівнювання розраховано на певні відрізки політичного часу. Воно може орієнтуватися на коротко-, середньо- та довготермінову перспективу залежно від гендерних невідповідностей. Особливо впливова тут роль держави. На основі гендерної експертизи всіх сфер життя держава має виробляти необхідні параметри, за якими можна відстежувати гендерні зміни в суспільстві, вирівнювати гендерні невідповідності, досягати позитивних результатів у здійсненні гендерної політики [3].

Щоб підтримати розвиток жіночого лідерства в Україні, необхідно вдосконалити законодавство, що стосується гендерної рівності та протидії дискримінації. Також важливо забезпечити жінкам доступ до освіти та різних форм навчання, що сприятимуть розвиткові їхніх лідерських навичок та компетентностей. Крім того, необхідно сприяти підвищенню обізнаності суспільства щодо важливості жіночого лідерства та рівноправного представництва в політиці та бізнесі.

Умови воєнного стану створюють відчутний вплив на лідерство та гендерну рівність. За таких умов відбуваються зміни розподілу влади та статусів у суспільстві, а також підвищується напруження між різними групами населення. Може спостерігатись авторитарний підхід в управлінні, що виявляється в наданні більшої влади військовим діячам та політичним лідерам. Це може вносити зміни у характер лідерства та пригнічення громадянського суспільства.

Щодо гендерної рівності, то війна підвищує ризики для жінок, які часто стають жертвами насильства, зокрема сексуального, та експлуатації. Водночас жінки можуть виконувати важливі ролі в різних сферах під час воєнного стану, включаючи медичну допомогу, логістику та виконання робіт в сільському господарстві. Це може сприяти підвищенню ролі жінок у суспільстві. Також воєнний стан може впливати на утвердження стереотипних уявлень про те, які ролі повинні виконувати чоловіки та жінки. Наприклад, чоловіків можуть вважати призначеними для бойових дій, а жінки — для догляду за пораненими. Таке уявлення може призводити до дискримінації жінок та обмежувати їхні можливості брати участь у бойових діях.

Однак водночас воєнний стан може допомогти змінити стереотипні уявлення про роль жінок у суспільстві. Наприклад, коли жінки беруть участь у бойових діях, вони можуть показати свою силу і вміння та зарекомендувати себе як рівноправних учасників у військовій діяльності. Таким чином, воєнний стан може стати важливим періодом у боротьбі за гендерну рівність.

Загалом, воєнний стан може мати складний вплив на лідерство та гендерну рівність. Важливо пам'ятати про потенційні наслідки воєнного стану для різних груп населення та працювати на підтримку демократичних принципів та рівності, незалежно від обставин.

Список використаних джерел

1. Як змінювався гендерний склад Ради останні 30 років. URL: <https://bit.ly/3KpdOSd> (дата звернення: 01.04.2023).
2. Українські жіночі та правозахисні організації громадянського суспільства отримали підтримку у скрутний час. URL: <https://bit.ly/3zpFC2u> (дата звернення: 01.04.2023).
3. Політичне лідерство : навч. посіб. / В. А. Гапоненко, С. С. Бульбенюк, Н. М. Довганик та ін. Київ : КНЕУ, 2021. 324 с.